

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในภาวะการณปัจจุบันเป็นยุคของการค้าเสรี ซึ่งส่งผลให้เกิดการแข่งขันทางการค้าค่อนข้างสูง มิใช่เป็นการแข่งขันภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังมีการแข่งขันจากต่างประเทศ ซึ่งบริษัทต่างประเทศมีความพร้อมด้านเงินทุนและเทคโนโลยีค่อนข้างสูง และมีความได้เปรียบในการแข่งขันมากกว่าบริษัทในประเทศ จึงมีผลกระทบต่อธุรกิจอุตสาหกรรมในประเทศ จากโครงการแผนยุทธศาสตร์การเพิ่มผลผลิตของประเทศซึ่งอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ไม้ยางพาราเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่เป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายในการเพิ่มผลผลิต เพราะมีปริมาณการใช้วัตถุดิบภายในประเทศจำนวนมาก โดยพื้นที่ตัดโค่นไม้ยางพาราประมาณ 200,000ไร่ต่อปี เป็นผลิตผลไม้ยางพารามากกว่า 6,000,000 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งมีส่วนช่วยเศรษฐกิจในการส่งออกปีละมากกว่า 30,000 ล้านบาท¹

ตลาดไม้ในจังหวัดเชียงใหม่จัดว่าเป็นศูนย์กลางการค้าไม้ที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ จากการสำรวจในปี 2542 พบว่าจังหวัดเชียงใหม่ มีสถานประกอบการอุตสาหกรรมการผลิต ประเภทการผลิตเฟอร์นิเจอร์จำนวน 45 แห่ง² ซึ่งลักษณะทั่วไปของธุรกิจผลิตเฟอร์นิเจอร์จำเป็นต้องมีชนิดและปริมาณของสินค้าเป็นจำนวนมากไว้ให้บริการลูกค้า จึงมักประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น เนื้อไม้ไม่เพียงพอในการเก็บสินค้าคงคลัง เกิดความล่าช้าในการตรวจนับสินค้าคงเหลือ เกิดปัญหาสินค้าขาดมือ หรือมีสินค้าบางประเภทเป็นจำนวนมากเกินความจำเป็นทำให้เกิดเงินทุนจม เป็นต้น

สำหรับธุรกิจอุตสาหกรรม การควบคุมสินค้าคงคลังที่ดี โดยให้มีสินค้าคงคลังอยู่ในระดับที่เหมาะสมที่สุด มีวัตถุประสงค์ 2 ประการในการดำเนินการ คือ เพื่อให้การลงทุนทั้งสิ้นในสินค้าคงคลังต่ำที่สุด และเพื่อให้ระดับการให้บริการลูกค้าและการให้บริการแผนกผลิตของกิจการสูงที่สุด ดังนั้นในการควบคุมสินค้าคงคลังที่ดียอมให้ผลิตทั้งในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพและลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน³

¹ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, รายงานการส่งออกอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ไม้ยางพารา ฉบับ พ.ศ.2543, (กรุงเทพฯ : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, กระทรวงพาณิชย์, 2543) หน้า 1.

² สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, สมุดรายงานสถิติจังหวัด ฉบับ พ.ศ. 2544, (กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงใหม่, สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2544) หน้า 4.

³ พิภพ กลิตาภรณ์, รศ., การบริหารของคลังระบบ MRP, (กรุงเทพฯ : บริษัท ส.เอเชียเพลส จำกัด, 2540) หน้า 1.

บริษัท ซีเอ็มดี วู้ดเด็นท์โปรดักส์ จำกัด ซึ่งเป็นกิจการตัวอย่างของการศึกษานี้ ตั้งอยู่ที่ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นบริษัทผู้ผลิตเฟอร์นิเจอร์จากไม้ยางพารา เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องครัวต่าง ๆ โดยสินค้าที่ผลิตจะทำการส่งออกต่างประเทศทั้งหมด บริษัทมีระบบการผลิตลักษณะผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า หรือ Job Order ซึ่งการผลิตจะผลิตตามแบบที่ลูกค้าเป็นผู้กำหนด ในการดำเนินการผลิตของบริษัทจึงไม่สามารถกำหนดการใช้ไม้ยางพาราซึ่งเป็นวัตถุดิบที่สำคัญที่สุดที่แน่นอนได้ ดังนั้นในการใช้ไม้ยางพาราจะขึ้นอยู่กับสินค้าที่สั่งว่าจะใช้ไม้ยางพาราขนาดไหนในการผลิต ซึ่งทางบริษัทมีวัตถุดิบคงคลังประเภทไม้ในขนาดต่างๆ 92 ขนาด ซึ่งมีมูลค่าประมาณ สิบล้านบาท⁴ อีกทั้งบริษัทไม่เคยมีการวิเคราะห์ว่าควรจะใช้ไม้ยางพาราขนาดใดบ้าง เป็นปริมาณเท่าไรที่เหมาะสมเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการในการผลิต และสภาพของคลังวัตถุดิบในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมในการจัดเก็บและการดูแลรักษา โดยทั่วไปการจัดเก็บไม้ยางพาราควรใช้ระบบ First in - first out (FIFO) เนื่องจากไม้ไม่สามารถเก็บได้นาน ซึ่งบ่อยครั้งที่มีการเบิกวัตถุดิบใหม่ไปใช้ก่อนเนื่องจากไม่สามารถขนย้ายวัตถุดิบเก่ามาใช้ได้เพราะไม่มีระเบียบแบบแผนในการจัดวาง ส่งผลให้วัตถุดิบเสื่อมสภาพมากถึง 10 % ของไม้ที่จัดเก็บ กลายเป็นของเสียที่เพิ่มต้นทุนในการผลิตให้แก่บริษัท ดังนั้นผู้ทำการศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางในการจัดการและควบคุมสินค้าคงคลังให้มีประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตจากความเสียหายของวัตถุดิบ และป้องกันวัตถุดิบขาดแคลนในการผลิต หรือมีเก็บไว้มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการจัดการวัตถุดิบคงคลังของอุตสาหกรรมไม้ยางพารา ตั้งแต่ระบบการจัดเก็บ การปฏิบัติงาน การควบคุมวัตถุดิบคงคลัง และระบบเอกสารในคลังวัตถุดิบ
2. เพื่อวางแผนการจัดเก็บในคลังวัตถุดิบให้เหมาะสม เพื่อลดการเสียหายของวัตถุดิบจากการจัดเก็บที่ไม่เหมาะสม

⁴ ข้อมูลวัตถุดิบคงคลังของบริษัท CMD WOODEN PRODUCTS จำกัด 13 เดือนย้อนหลัง ตั้งแต่ ส.ค.

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงแนวทางของการจัดการวัสดุคงคลังในอันที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานของกลุ่มอุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ได้ผังการจัดเก็บในคลังวัสดุ ที่สามารถลดการเสียหายของวัสดุจากการจัดเก็บที่ไม่ได้มาตรฐาน

นิยามศัพท์

การจัดการวัสดุคงคลัง (Inventory Management) หมายถึง การจัดการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ โดยเริ่มตั้งแต่การสั่งซื้อวัสดุ การส่งมอบวัสดุ การจัดเก็บรักษาวัสดุ รวมทั้งมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุคงเหลือ เพื่อให้วัสดุคงเหลือมีจำนวนมากพอกับความต้องการใช้โดยไม่ขาดแคลน และในขณะเดียวกันจะต้องไม่มีสินค้าคงเหลือมากจนเกินไป ซึ่งเป็นเหตุให้เงินทุนของธุรกิจ ไปจมอยู่ในวัสดุคงเหลือ